

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שסא

בעזרת השם יתברך

פרשת מטות - פרק מ"א

שַׁעַר הַגְּלָגָלִים

גיחזי משרת אלישע מתגלגל בכלב

יהודי חשוך בנים נפקד בן, - שכנו שונאו מבקש להתנכל לו

יהודי עשיר חשוך בנים גר בצפת בתקופתו של האר"י הקדוש. לימים, לאחר שהעשיר ואשתו הרבו בתפילה ובתחנונים לבורא העולם, כי יזכה אותם בזרע של קימא, זכו ונולד להם בן זכר. בשמחה גדולה בא העשיר אל האר"י הקדוש, הזמינו לברית מילה וכבדו בסנדקאות, קבל האר"י את ההזמנה ואף נעתר לבקשתו של בעל השמחה, להשתתף בסעודת המצוה אשר תערך לאחר הברית.

בעוד בני הבית של הגביר עסוקים בהכנות לקראת היום הגדול, ביום ברית המילה לתינוק שנולד, ישב שכנו של העשיר בביתו וחבל תחבולות כיצד להפר שמחה זו. השכן, עשיר גדול, היה שונא לבעל הברית, וכאשר ראה כי שונאו שרוי בשמחה, נתקנא בו ושנאתו אליו התעצמה. **"עלי להפוך שמחה זו לאבל"** - אמר בליבו. **לאחר מחשבות, החליט להרעיל את המשתתפים בסעודת המצוה. בחשאי התגנב אל בית שכנו, והכניס סם מות בקערה הגדולה אשר בה נתבשלו הדגים.** איש לא ראהו במעשה הנפשע והוא שב לביתו שמח וטוב לב.

**האר"י הקדוש מאחר לברית ומספר
שפגש כלב גלגולו של גחזי**

ביום הברית נתאספו נכבדי העיר בבית העשיר, גם עניים רבים הוזמנו להשתתף, כולם הגיעו בשעה היעודה כדי להיות מן הזריזים המקדימים לדבר מצוה. רק האר"י הקדוש התמהמה משום מה ולא הגיע. שעה ארוכה המתינו הקרואים, עד שפקעה סבלנותם, כיצד זה יתכן שהאר"י הקדוש, הגדול מכולם אינו מזדרז לקיים מצוה גדולה זו? תמהו והוסיפו להמתין לו, שכן אבי הילד לא רצה לוותר על נוכחותו של האר"י בברית המילה של בנו אשר אליו יחל שנים רבות.

לפנות ערב הגיע האר"י הקדוש ותירץ את סבת אחרו:

"כשיצאתי מביתי בדרכי לכאן. פתח האר"י ואמר - "בא לקראתי כלב והחל לנבוח. שאלתי אותו: "מי אתה ומה רצונך?" והוא השיב לי: "גלגול אני ותקון אני מבקש". "איזה גלגול אתה?" שאלתי והוא ענה: "גלגולו של גחזי משרת אלישע". "ומדוע נתגלגלת בכלב?" הוספתי לשאול. והוא ענה לי: "וכי אינך יודע? הלא דבר ידוע ומפורסם הוא. בשעה ששלח אותי אלישע להחיות את בן השונמית מסר לי את משענתו ואמר לי להניחה על פני הנער. לקחתי את המשענת, אך בליבי לא האמנתי כי תועלת בה. הייתי כמצחק בעיני וכשראיתי בדרכי כלב מת אמרתי בליבי כי עתה אנסה את כוחה של המשענת, אם יש בכוחה להחיות מתים. הנחתי אותה על הכלב המת, והנה נס לפני, הכלב הקיץ, פקח עיניו, קם ממקומו, נער את שערו נשא רגליו וברח. נבהלתי מאוד, לקחתי את המשענת ורצתי אל הנער ההוא. בחיל ורעדה שמתי את המשענת על פניו אך הוא לא הקיץ. בפחד גדול חזרתי אל אלישע וספרתי לו את מה שעשיתי. תם הייתי ולא ידעתי כי בגללי נפסלה המשענת כאשר הנחתיה על הכלב, ומשנתחללה לא היתה כשרה אף להעיר נרדמים, ועל אחת

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שסג

כמה וכמה שלא היתה ראויה להחיות מתים. **באותה שעה נגזר עלי מן השמים להתגלגל בכלב. ומאז ועד היום אין לי תיקון.**

האר"י הקדוש אומר לו שתקונו מסירות נפש בעד הכלל והכלב עושה זאת

רחמתי עליו - הוסיף האר"י הקדוש לספר ואמרתי לו: **"איני יודע תיקון אחר עבורך, רק שתקבל על עצמך למסור נפשך בעד הכלל". "בעד איזה כלל?" שאל אותי. "אין הבדל, העיקר הוא מסירות נפש" אמרתי לו. "מוכך ומזומן אני רק אמור לי מה לעשות ואעשה מיד", אמר לי. באותו רגע התפרצה המשרתת של העשיר אל החדר שבו עמד האר"י וספר את ספורו המופלא ואמרה בהתרגשות: **"ברגע שהורדנו את קערת הדגים מעל האש, קפץ לתוכה כלב אחד ומיד מת".** בקש האר"י לראות את נבלת הכלב. משראהו פנה אל הנוכחים ואמר: **"זה היה הכלב אשר פגשתי בדרכי לכאן ועכשיו שפסל את הדגים קבל את תקונו".** בדקו את התבשיל ומצאו שרעל בו. כך הציל הכלב חיי אנשים רבים מישראל.**

לאחר חקירה ודרישה נמצא האיש אשר עשה זאת. הזמינוהו לדין והטילו עליו עונש ממון כבד מאוד. מכיון שהתחרט על מעשיו, סדרו לו תקון של תעניות לכל ימי חייו כדת וכדין והוא קבל על עצמו לקיים את הכל, והוא רחום יכפר עוון.

(שיח שרפי קודש ח"ב)

נשמת אדם גדול אשר לא היה זהיר בסעודת "מלוה מלכה" מגולגלת בציפור

פעם, במוצאי שבת חזון, שאלו את הרב הקדוש בעל "אוהב ישראל מאפטא" מה רצונו לאכול בסעודה זו. **"ברצוני לאכול בשר"**, השיב הרב והוסיף כי מימיו לא אכל מאכלי חלב

שסד שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש

בסעודה זו. מיד מלאו את מבוקשו, שחטו עוף, בשלוהו והגשוהו לפניו. סעודת מלוה מלכה של אותה שבת נמשכה עד עלות השחר. כשהאיר היום, החל הרב הקדוש לאכול. באותו רגע נכנסה צפור דרך החלון הפתוח ועמדה על השולחן. וכשחפצו החסידים לגרשה, אמר להם בעל "אוהב ישראל": "הניחו לה! נשמת אדם גדול מגולגלת בצפור זו, אדם אשר לא היה זהיר בסעודת 'מלוה מלכה' מן השמים שלחוהו עכשיו כדי לראות עד כמה גדולה חשיבותה של סעודה זו, עד כי גם במוצאי שבת 'חזון' ואפילו אחרי עלות השחר, אוכלים בשר.

(ספורי חסידים ח"ב)

מעשה נורא איך שהמגיד הקדוש ממעזריטש

תיקן נשמה שנתגלגלה בעוף

תלמידיו הגאונים של המגיד ממעזריטש, ישבו בבית מדרשו כל היום ולמדו תורה. מאחר שכולם היו בעלי הוראה, היו התלמידים גם פוסקים הלכה במקרה הצורך. כשהיתה שאלה ליהודי בענין כלשהו, היה בא לבית מדרשו של המגיד, מציג את השאלה לפני התלמיד הראשון שפגש ושומע מפיו את פסק הדין.

פעם נכנס המגיד לבית מדרשו ובקש מתלמידיו לא להורות הלכה באותו יום גם אם ישאלו אותם אלא לשלוח את השואל אל מורה ההוראה שבעירה.

בשעות הצהריים נכנס נער אחד לבית המדרש ובידו עוף שהכנף נשמטה ממנו. הנער הניח את העוף ליד אחד התלמידים והמתין לשמוע מה יפסוק על העוף, האם כשר הוא או טרף. התלמיד זכר את דברי רבו ואמר לנער שילך עם העוף אל רב העיר, לפני שהלך, לקח התלמיד את העוף ובדקו, גם התלמידים האחרים מהרו לגשת ולראות מה השאלה בעוף זה. הם רק בקשוהו לחזור ולהגיד מה פסק הרב. לאחר שנתנו

שכר פרשת מטות - פרק מ"א **ועונש** שסה

לו כמה פרוטות בשכר טרחתו לשוב, הלך הנער לדרכו והתלמידים שבו לתלמודם.

לאחר שעה קלה חזר הנער ואמר שהרב הכשיר את העוף, כיצד יתכן להכשיר את העוף כשכתוב בשולחן ערוך הפוך מזה, תמהו התלמידים, אולם לנער לא אמרו מאומה.

המורה צדק בא בבהלה אל המגיד ליתן לו תשובה על שפסק שלא כהלכה

בעודם תוהים על פסק הדין הופיע הרב בבית המדרש, פניו חוורות ומבוהלות ובקש להכנס מיד אל המגיד. לאחר שהוכנס אליו ספר בהתרגשות על טעות נוראה שזה עכשיו היתה לו. נער אחד בא אליו עם עוף שהכנף נשמטה ממנו, סיפר הרב, ובאותו רגע שכח את הדין שבשולחן ערוך וזכר רק את שיטת ה"פרי חדש" שמכשיר, לכן הורה לנער שהעוף כשר. לפני דקות ספורות נזכר בפסק של השולחן ערוך ונוכח שהורה שלא כדין. "העוף טרף, רבי! ואיני יודע למי להודיע על כך". סיים הרב את דבריו והמתין לעצה גואלת מפי המגיד.

"הרגע ואל תדאגי", אמר הרבי באורך רוח והוסיף:

"משמים עכבו בעדך מלפסוק לפי השולחן ערוך, ואספר לך מדוע. בלילה באה אלי נשמה אחת ובכתה לפני על שהיא מסתובבת בעולם שנים רבות ואינה יכולה להגיע למקום מנוחתה. לאחרונה נתגלגלה בעוף שאותה קנה יהודי אחד. לפני ששחטו את העוף נשמט ממנו הכנף, אמרה לי והתחננה לפני שאשתדל להכשיר את העוף כדי שיהודי יברך עליו, ועל ידי זה יהיה לה תיקון. ובכן, " – הוסיף המגיד ואמר – "ידעתי שקשה לי להשפיע על כל תלמידי כי ישכחו את פסק הדין, לכן דרשתי מהם לא לפסוק ולשלוח אליך כל שאלה שתבוא היום לפניהם, עליך פעלתי שהפסק ישכח ממך ותזכור

רק את שיטת ה"פרי חדש" המכשיר את העוף. מאחר וברוח הקודש נודע לי שהריאה באותו עוף לא נוקבה, ולפיכך כשר העוף, הרי שפעלתי כהלכה, על העוף הזה יברך יהודי, והנשמה תזכה לתיקון".

בדעת תורה מהגאון רבי שלום שבדרון מברזן (יורה דעה סימן נ"ג) כותב: "שמעתי בשם הג' המקובל, רבי יצחק אייזיק מקאמרנא, שקבלה בידו, שהיתה עובדא בבית מדרשו של הגאון הקדש מרן ר"ר בער ממעזריטש זי"ע, שהמורה צדק בעיר סמך עצמו על ה"פרי חדש" הנ"ל, וערערו עליו הגדולים, ורבים הגאון הקדוש הנ"ל החזיק ביד המורה צדק ויצא בהיתר".

שער יראת שמים ויראת חטא

כל הנבראים לא נבראו אך לירא את ה'

ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, שהנבראים לא נבראו אך לירא את ה', כי איך יחטא האדם אם יחשוב לפני מי עתיד ליתן דין וחשבון, ויותר על הפורענות, והנסיון שיהיה לו על חטאיו, כי יתבייש בושת גדול, משל למלך שנכנס אדם לפניו, אם ימצאהו מרמה במעשיו או משקר דבריו הלוא יתבייש בושת גדול, על אחת כמה וכמה לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, גם כי בהתבייש הנפש אחר שנתפרדה מן הגוף הבושת ההיא גדולה מהבושת בעודנה שמה, כי הטבע הגוף משכת, וכי יעשה האיש דבר כעור ויתבייש עליו מבני אדם לשנה או לשנתים ישכח הדבר וילך הבושה מעליו, וגם כי לא ישכח מלבדו יהיה הדבר ישן נושן והוסרה קצת הבושה, כי טבע השכחה שבגוף מתערב עם טבע הנפש, וכי אינו יכול להתגבר עליו לשכוח הדבר לגמרי על כל פנים יתגבר עליו להתיישן הדבר שהוא קצת השכחה שמסיר

רוב הבושה, אך בהיות הנפש לבדה אין שכחה לפנייה כי כולה ברה וזכה ואין שום טבע מהגשמים בתוכה, וכשמתיישת לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, לעולם ולעולמי עד תעמוד בבושה באותה שעה שהיתה עומדת לפניו, וכמו הפעם ההוא תעמוד מבוישת לעולם, וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה, לכן על כל פנים המעלה על לבו דברים אלו לא יבוא לידי עבירה.

(רבנו יונה באבות, פרק שלישי, משנה א')

שַׁעַר הַעֲרֵבוּת

עַל שְׂכָר וְעוֹנֵשׁ מַחֲאָה וְתוֹכַחָה

מחאה ותוכחה

בו יבוארו: חומר החיוב המיוחד המוטל על המנהיגים ראשי העם למחות בהם ולהוכיחם ולהודיעם גודל עניני שכר ועונש. - העונשים החמורים שנתפסים על עוונות הציבור שיש בכח השפעתם למחות בהם. - הפירצה באה מהגדולים, אשמות ישראל תלויים בראשם. - החובה עליהם לעמוד נגד פירצת הדור. - חיוב מיוחד מוטל עליהם למחות להתבזות ולמסור נפשם שהדור לא יחטא. - להיות נאה דורש ונאה מקיים. - להרבות כבוד שמים ויראת שמים ולאהב את השייית על הדור.

ליקוט מש"ס בבלי וירושלמי, תו"כ, ספרי ספרא, מדרשים, ליקוט וזוה"ק, ראשונים ואחרונים, רמב"ם, שו"ע ופוסקים, וספרי שו"ת, מפרשי התורה, ספרי יראים ומוסר חסידות ועוד.

מנהיגי הדור האדמור"יים - רבני העיר - דייני קהילות - רבני בתי מדרשות - מורי הצדק - ראשי הקהל -

שסח שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש

פרנסים - נשיאים - אנשים פשוטים שיש להם יראת שמים וכו' שיקראו הספר בשים לב, בוודאי יתעוררו בתוקף משנה ועוז לעורר ביתר שאת את לבות אנשי קהלתם, עירם וכל הסרים למשמעתם, ומסתופפים בצילם ויושבי עירם שאחריותם עליהם, להסיר רוע מעלליהם ולהטיב דרכיהם בסור מרע ועשה טוב ובקיום התורה והמצוה.

בשער

כל אלו הממונים על הציבור ובצילם יושבים כגון יושבי העיירות אשר כנפי רבניהם פרושים וחופפת עליהם, אלו שנתמנו לעמוד על העדה ולשרתם ועיני המון העם נשואות אליהם, בין אלו שנשמעים למוצא פיהם ובין אלו שאינם סרים למשמעתם, על כולם כל עדת ישראל ראשי העם נושאים באחריות עליהם והקולר תלוי בצוואריהם, והם המנהיגים על כל סוגיהם, כל אחד ואחד בשמו הנכבד יקרא והם המה אדמורי"ם, ראשי הגולה, נשיאי העדה, רבני עיירות, רבני בתי מדרשות, שופטים ודייני העם, מורי צדק לעדתם, ראשי ישיבות, מלמדי תינוקות של בית רבן, ראשי קהלה ופרנסיה, כל הגדול בהתמנות אחריותו גדולה על הזולת, וכל מעשי הקהל נמשכים אחריהם, והקולר תלוי בצוואריהם.

לזאת החובה עליהם כפולה ומכופלת לעמוד ולהתריע לקרוא בגרון ולא לחשוך מלהוכיח מלמחות ולהזהיר את העם שייטיבו מעשיהם להורות להם הדרך אשר ילכו בה והמעשה אשר יעשו, כמו שכתוב ביסוד ושורש העבודה שהתוכחה דבר שבחובה היא ביותר על רועי ישראל, דייני העיר, כי להם דבר המשפט לעיין במילי דמתא, כמבואר בזהר חדש (דף ס"א ע"ב) וזה לשונו:

"לא יימא דיינא דאיהו אתענש בלחודוי, אלא איהו ובנוי כל בייתה יתפסון בחובא דדינא, דיינא אית ליה למירדף

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שסט

ולמנדע בטר עובדוי דבני מתא דאיהו איתפס בחובייהו, דלא יימא דיינא אנא למידן דינא בין גברא לחבריה ולא יתיר, אלא כל עובדי מתא תלויין על קודליה, ואי אטיס עינוי מעובדי מתא איהו איתפס בחובייהו כו', ובשעתא דאתער דינא על עלמא איהו איתדן בקדמיתא, עד כאן לשונו.

מתורגם ללשון הקודש

לא יאמר הדיין, שהשופט בלבדו נענש, אלא הוא ובניו, וכל ביתו נתפסים בעון הדיין. השופט יש לו לדעת ולרדוף אחר מעשה בני העיר, ולהוכיחם כי הוא נתפש בעונותיהם. שלא יאמר השופט, אני צריך לדון דין בין איש לחבירו, ולא יותר. אלא כל מעשי בני העיר תלויים על ערפו. ואם עוצם עינוי ממעשי בני העיר, הוא נתפס בעונותיהם וכו'. ובשעה שנתעורר דין על העולם הוא נידון בתחילה.

אחי ורעי, איך מוטל על היושבים כסאות למשפט והיושבים על מדין, והן הנה לבני ישראל שבעה טובי העיר ודייניהם ועטרת מלכם בראשם אב לחכמים והוא הרב שבכל קהילה וקהילה, לפקח ולעיין במילי דבני מתא בכל עבודת בוראנו יתברך שמו ויתעלה. ודי בזה הערת הזוהר הקדוש בעצמו, עד כאן לשונו.

(יסוד ושורש העבודה)

קיום מצות התוכחה מצווים כל ישראל

על ראשי העם לזעוק על כל סדק פירצה קטנה שנתהוותה בחומת הדת, לעמוד כחומה בצורה על משמר מול מקצצי הנטיעות בכרם ה' בית ישראל, כי הם העמודים אשר יסוד עם ישראל מושתת ונשען עליהם, הליכות כלל ישראל תלוי בהם ומהם מתחילה הפירצה, מדשתקו רבנן שמע מינה ניחא להו, על כתפיהם רובץ עול הדור, והגם **שעל קיום מצוות התוכחה כל ישראל מצווים אך במשנה תוקף ובעיקר נצטוו ראשי העם**

שע שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש

שהם נקראים עיני העדה והכל תלוי בהדרכתם כמו שכתב החפץ חיים בספרו חומת הדת וזה לשונו:

ידוע שמנהיגי העדה נקראים עינים וכדכתיב "ונעלם דבר מעיני העדה", ואם הם מסיחים דעתם מהורותם דרך ד' נחשבו בני העדה כמו ההולך בדרך בעצימת עינים שהוא עלול לבא חס ושלוש לידי סכנה ליפול באחת הפחתים, כן בעינינו אם מנהיגי העדה מעלימים עיניהם מלהורותם ולהדריכם בדרך ד' אזי עלול ההמון לבא חס ושלוש לידי סכנת מות על ידי עבירות של חייבי כריתות וכו' וד' ירחם.

(חומת הדת)

והנה כתיב ביחזקאל (ל"ג) שאמר ליה הקב"ה: "צופה נתתיך לבית ישראל וגו'" "ואתה כי הזהרתה רשע וגו' ולא שב מדרכו, הוא בעונו ימות ואתה נפשך הצלת". ולהיפך כתיב: באמרי לרשע רשע מות תמות ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הוא רשע בעונו ימות, **ודמו מידך אבקש**.

וכל תלמיד חכם הוא בגדר צופה במקום הנביא, להוכיח לעם את דרך ד', וחס ושלוש אם מתרשל בזה עונו גדול מאד.

ובימינו אלה כל מי שמופלג בתורה ובידו להוכיח נקרא תלמיד חכם לענין זה, ולא בעינן לזה גאון גדול בתורה, ועל כל תלמיד חכם - שלא להתעצל בזה ולדחות הענין כלאחר יד, כי עליו לדעת כי **בנפשו הוא**, ויתבע על זה וכל הרוצה להנצל ממדת הדין הקשה, עליו להוכיח ולזרז להמון ישראל, ואז את נפשו הציל - ויהי לו טוב בזה ובבא. (מכתבי החפץ חיים זצ"ל).

הרוצה לחזור בתשובה - או להחזיר אחרים בתשובה יאמר תפלה זו ארבעים יום רצופים בסוף ברכת השיבנו אבינו:

יהי רצון מלפניך ה' אֱלֹהֵינו וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינו שְׁתַּחֲתוּר חַתִּירָה מִתַּחַת כְּסֵא כְבוֹדְךָ לְהַחְזִיר בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלִימָה כָּל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וּבְכָל־לֵם תַּחֲזִירֵנִי וְאֵת [פְּלוֹנִי בֶן פְּלוֹנִי] בְּתִשְׁבּוּבָה לְפָנֶיךָ. כִּי יִמְנָךְ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַרְצֵה בְּתִשְׁבּוּבָה.

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שעא

**ודע עוד, דמלבד שיש עליו חטא על שלא מיחה
בחבירו כי כל ישראל הם כאיש אחד,
וחטא של חבירו פוגם גם בנשמתו.**

דין החמור לעתיד

**עוד יש עליו דין חמור לעתיד, כשחבירו החוטא נענש ומת
בעונו, גם הוא ידרש על דמו, וכדאיתא בתנא דבי אליהו
כל מי שסיפק בידו למחות ולא מיחה ולהחזיר את ישראל
למוטב ואינו מחזיר, כל הדמים הנשפכים בישראל אינם אלא
על ידו, שנאמר "ואתה בן אדם צופה נתתיך לבית ישראל
ושמעת מפי דבר והזהרת אותם ממני, באמרי לרשע מות
תמות וגו' הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש" עד כאן
לשונו. מכל זה יתבונן האיש הנלבב גודל החיוב בענין זה.**

(חומת הדת)

**מי שזכה להיות אב בית דין ומשגיח להסיר מכשול שכרו
מרובה בעולם הזה ובעולם הבא**

**ועל כן חייבים החכמים והפרנסים להסיר מכשול מדרך
עמנו, כי הפרנס הוא הדור והדור הוא הפרנס, הכל תלוי
בו, כי כאשר היו מלכי ישראל טובים וצדיקים הלכו כל בני
ישראל בדרכיהם, ובודאי מי שמנהיג את ציבורו בנחת ובענוה
ובדרך ישרה לשם שמים יהא שכרו הרבה מאד מאד בעולם
הזה ובעולם הבא, וכל שכן מי שזכה מן השמים להיות ראש
מדינה, וכל שכן וקל וחומר מי שזכה להיות אב בית דין להיות
עומד בפרץ ולגדור פרצות הדור ולהשגיח בהשגחה פרטית על
מעשי בני אדם להסיר מכשול מבני עמנו ולצוות על הטוב ואזי
בודאי יהיה שכרו מרובה עד מאוד בעולם הזה ובעולם הבא,
ע"כ הג"ה.**

(קיצור של"ה)

כל מה שהגדולים עושים הדור עושה

וכל פירצה שאינה מתחלת מהגדולים אינה פירצה. יש לומר הכוונה שאם הגדולים רואים פירצה ואין סותמים אותה אין עומדים כנגדה להוכיח אז הפירצה הולכת וגדלה ומתרחבת אצל המון העם ואשמש בראשיהם כמו שכתב הגה"ק רבי חיים סופר בספרו שערי חיים (שער ג') וזה לשון קדשו:

"אשר נשיא יחטא" אמרו תז"ל אשרי הדור אם הנשיא מתוודה על חטאיו כי אנשים שזכו להיות גדולים ליהודים שקולם נשמע בכל המדינה או בכל המדינות, המה עומדים לנס לרבנים אשר אין גובה להם ומכירים ערכם שהם רק שופטים ומורים לעירם, ואם הגיע העת שיראו הריסות הדת וחרבן התורה או שנסוגו גבולי אמונה ונעקרו מסורות המנהיגים אשר בהם העמדו דלתים ובריחים בעד בית ישראל ישימו יד לפה ולא ידברו מאומה כי כל איש ואיש יאמר בלבו מי אני ומה אנכי לפתוח בשער פי אם ארזי לבנון ואדירי התורה ישבו להם ולא יניעו שפתם ולא ידרכו קשתם בקול ד' בכח, אין זה אלא אחת משתים, שגדולי חקרי לב יבינו שאין זה הריסת הדת וחורבן התורה, או בחכמתם כי רב ידעו כי ארץ נתנה ביד רשעים ואין מידם מציל כי לא ישמעו לקול הקורא עם ד', גם אם הוא איש אשר כגובה ארזים גבהו ועל כן תפוג התורה, כי יש גבוה מעל גבוה וגבוה עליהם, ואם הנשיאים יחטאו, אז ירדו שאר (מנהיגים) [מנהיגים] עשר מעלות אחורנית זה אחר זה, כמחז"ל רבה ואתחנן (סי' רפ"ט) וזה לשונו:

כרובם כן חטאו לי כבודם בקלון אמרי (הושע ד'): **אמר ר"ש**, בר נחמני שכל מה שהגדולים עושים הדור עושה, כיצד: הנשיא מתיר ואב בית דין אומר הנשיא מתיר ואני אוסר? והדיינים אומרים אב ב"ד מתיר ואנו אוסרים?

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שעג

והשאר הדור אומרים הדיינים מתירין ואנו אוסרים? מי גרם לכל הדור לחטוא? הנשיא שחטא תחלה, עד כאן לשונו

ולכן אשרי לדור שהנשיא מביא קרבן על חטאתו, ואם גברו הצרות ועתקו עונות שהנשיאים דעתם נוחה בזה שאין טוב אלא שתיקה, ולא לצאת חלוץ למלחמה להשיב לכל שואל מיד בזריזות ובשמחה על כל מנהג אשר רוצים הפושעים לשנות אז יורדים יתר הרבנים אחורנית עד שאבן מקיר תזעק על בית ישראל ועל עם ד' כי נפלו ברשת הפושעים והכופרים אשר אומרים ערו עד היסוד בה מגלי טפח אפיקורסות ומכסים טפחיים המינות, ועל כן לא נתקררה דעת ישעי' בח"י קללות נמרצות עד שאמר ירהבו נער בזקן ונקלה בנכבד שזה יהי' ישועת ישראל שאם הזקן ישתוק לא ישתוק הנער מלהגיד לעמו פשעו ואם הנכבד יכף עליו פיהו יפתח הנקלה פיו בשער אז יש לעמק עכור תקוה.

ועל כן בטחו בית ישראל בד' ותתפללו שהגדולים יצאו למלחמה חלוץ לפני ד' ואם חלילה לא יעשה כן נחזק בעצמינו נער כזקן נקלה כנכבד ועלה כל איש מעירו כי עת לעשות לד' שלא יאבד תורה מישראל ואמונה מבית יעקב ומי שעשה נסים לאבותינו הוא יהי' בעזרתינו מהיום ועד עולם אמן.

ואם ראית דור שצרות רבות באו עליו צא ובדוק בדייני ישראל

ואם ראית דור שצרות רבות באו עליו צא ובדוק בדייני ישראל כדאיתא בגמרא: תניא רבי יוסי בן אלישע אומר אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדוק בדייני ישראל שכל פורעניות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל שנאמר (מיכה ג') "שמעו נא זאת ראשי בית יעקב וקציני בית ישראל המתעבים משפט ואת כל הישרה יעקשו בונה ציון

שעד שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש

בדמים וירושלים בעולה ראשיה בשוחד ישפטו וכהניה במחיר יורו ונביאיה בכסף יקסומו ועל ה' ישענו" וכו' רשעים הן אלא שתלו בטחונם במי שאמר והיה העולם לפיכך מביא הקב"ה ג' פרעניות וכו' ואין הקב"ה משרה שכינתו על ישראל עד שיכלו שופטים ושוטרים רעים שבישראל.

(שבת קל"ט)

ואחר כל אלה עוד לא נסתיים בזה, כי הקב"ה דורש צאנו מהרועים המנהיגים

החפץ חיים כתב בספרו חומת הדת: ויהי דבר ה' אלי לאמר, בן אדם הנבא על רועי ישראל הנבא ואמרת עליהם לרועים כה אמר ה' א' הוי רעי ישראל אשר היו רעים אותם [את עצמם היו מענגים מממון חבריהם רש"י] הלא הצאן ירעו הרעים [הלא משפט הרעים לרעות את הצאן ולא לרעות את עצמם] את החלב תאכלו ואת הצמר תלבשו הבריאה תזבחו הצאן לא תרעו, את הנחלות [את הכחושים] לא חזקתם ואת החולה לא רפאתם, ולנשברת לא חבשתם, ואת הנדחת לא השבותם, ואת האובדת לא בקשתם, ובחזקה רדיתם אותם ובפרך. ותפוצנה מבלי רעה ותהיינה לאכלה לכל חית השדה ותפוצינה. ישגו צאני בכל ההרים ועל כל גבעה רמה ועל כל פני הארץ נפוצו צאני ואין דורש ואין מבקש וגו'. לכן הרועים שמעו דבר ד' כה אמר ד' א' הנני אל הרעים ודרשתי את צאני מידם והשבתים מרעות צאן ולא ירעו עוד הרעים אותם [את עצמם] והצלתי צאני מפייהם ולא תהיין להם לאכלה וגו', והוצאתים מן העמים וקבצתים מן הארצות והביאותים אל אדמתם ורעיתים אל הרי ישראל באפיקים ובכל מושבי הארץ [יחזקאל ל"ד].

ודע שבעת שנתרבו מפירי הדת בעולם מתרבה החרון אף בעולם אבל כשימצאון אנשים שמתחזקים עבור כבוד ד' להקים הדת הוא הגנה על כלל ישראל כמו שמצינו בתורה

שכר פרשת מטות - פרק מ"א ועונש שעה

בשבת לוי אחר שהקימו דבר ד' כאשר אמר להם משה, כתוב אחר כך ועתה אעלה אל ד' אולי אכפרה בעד חטאתכם, וכתוב בתורה אלה יעמדו לברך את העם על הר גריזים וכו' ואלה יעמדו על הקללה וכו' ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן ואמרו ז"ל כל הארורים פתחו מתחילה בברכה ואם כן אמרו מתחילה **ברוך המקים את דברי התורה וכל איש ישראל ענו על זה אמן נמצא שכל המשתדל להקים דת התורה מתברך מפי הכהנים והלויים וששים רבוא ישראל בהסכמת אדון העולם וכי יש לך ברכה טובה כזו, ולהיפך להיפך, מתקלל מפי כל חס ושולם ועבור זה חסר ההשפעה על כלל ישראל, ובזכות שמשתדל בהחזקת הדת יחול עלינו הברכה, שנאמרה מפי הכהנים והלויים וששים רבוא ישראל בהסכמת בוראנו יתברך.**

שער יראת שמים ויראת חטא

ישמח האדם במצוה שבאה לידי על מצוות הרבה שעתידין לבוא לידי

כל העושה עבירה בשוגג נפתח לו פתח שיחטא אפילו במזיד, וישמח האדם במצוה שבאה לידי על מצוות הרבה שעתידין לבוא לידי, לפיכך אם חטא בשוגג אין סימן יפה לו, החוטא במזיד על אחת כמה וכמה.

(מדרש תנחומא פרשת ויקרא)

כל העושה מצוה אחת בעולם הזה מקדימתו ומוליכתו לפניו לעולם הבא

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר יונתן כל העושה מצוה אחת בעולם הזה מקדימתו ומוליכתו לפניו לעולם הבא,

שנאמר "והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך". וכל העובר עבירה אחת בעולם הזה מלפנתו ומוליכתו ליום הדין, שנאמר ילפתו ארחות דרכם יעלו בתהו ויאבדו.

(סוטה ג, ב)

שער צפית לישועה

השאלה בבית דין של מעלה הוא צפית לישועה

ידועים דברי החפץ חיים בספריו הקדושים, דהנה אמרו חז"ל שבת (דף לא), ששואלים לו לאדם בשעת הדין צפית לישועה (והיינו כמו שאנו מתפללים בכל יום וקרנו תרום בישועתך), והקב"ה מתרעם על האדם כשאינו מחכה למלכותו כדאיתא בפסיקתא (במאמר גיל), שאמר הקב"ה לצדיקים לא יפה עשיתם שחיבתם לתורתך ולא חכיתם למלכותי, הרי אפילו צדיקים המחבבים התורה דורשים מהם על ציפוי לישועה, ודבר זה מקרב את הגאולה כדאיתא בילקוט איכה, "שבשעת חורבן הבית אמר יצחק אבינו לפני הקב"ה "רבש"ע שמא אין חזרה לבנים?", והשיב הקב"ה אל תאמר כך! יש דור שהוא מצפה למלכותי מיד הם נגאלים, שנאמר "ויש תקוה לאחריתך נאום ה' ושבנו בנים לגבולם".

מכל זה אנו רואים שרצון השי"ת שנחכה למלכותו בכל עת ורגע. וכמובא בזוהר חלק ג' (קנג, ב) ומשיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא, וכדאיתא בחז"ל (יומא פ"ו עמוד ב') אמר רבי יוחנן גדולה תשובה שמביאה את הגאולה, שנאמר ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב, במהרה בימינו אמן.

